

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN
UPRAVA: Ljubljana,
Miklošičeva 22/II. Del.
zbornica. — Pošt. predal:
375. — Tel. št. 35-29. —
Pošt. ček. rač. št. 17.548.
— NAROCNINA: Za
nečlane 3 din mesečno.
LIST IZHAJA
V SAK PETEK

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK 19. JULIJA 1940.

ŠTEV. 29.

K Mariji bomo romali

Te dni so naše podružnice prejele posebno okrožnico. Vabi naše člane in članice, vabi naše prijatelje in vse slovenske verne delavce in delavke, da na praznik Marijinega Vnebovzvetja letos poromajo v slovenska Marijina svetišča.

Ta dan se bodo naši Bogu vdani slovenski delavci zbrali na Brezjah, na Šmarni gori, Homcu, Zaplazu, Žalostni gori, na gori Oljki itd. Prosilili bomo nebeško Kraljico za zavetnico naših prizadevanj in teženj, za tolažnico v naših bridkostih.

Delavska mati iz Nazareta bo razumela našo stisko v tesnobnih časih. Ob njej bo iz naše vere raslo naše zaupanje v njeno milostno pomoč in vesela zavest, da je vsako trpljenje časovno le omejeno. Stala je sama pod daritvenim križem svojega Sina in z njim trpela za naše odrešenje. Pred viharjem sovraštva zoper Krizanega se v bolečinah ni zrušila in je v daritvi vztrajala do konca, da nas je v bridkostih tako rodila in sprejela za svoje otroke.

Zdaj smo njeni. Zlagan bi bil naš program, če ne bi bili. Ves slovenski narod je njen. Vdan je Mariji s posebno izredno prisrčnostjo. V pesmih, v molitvah in neštetihi bogatih svetiščih jo časti in slavi. Zateka se k njej v zunanjih nevarnostih, pri njej iščejo pomoči stotisoči njenih sinov in hčera v notranjih viharjih. K njej je romal v svojih stiskah, njo je prosil pomoči, njej je slavo pel v sončnih dneh.

Delavski stan gre z narodom. Delavska organizacija, ki to skupnost z narodom podpira, mora hoditi z njim ista pota. Časti Marijo in jo prosi pomoči. V svojih križih in težavah ima zadostni vzrok, da nadaljuje narodno tradicijo božjepotnih romanj do Marije.

Sovražniki križa hodijo sicer drugačna pota. Daleč proč so s svojim življenjem od narodove duše, daleč proč od teženj čistega srca. Varljivo obetajo ob zasmehu vsega božjega nedosežno zemsko srečo. Vseposvoda pa sejejo zato le sovraštvo, povzročajo bratomorne boje, svet pehajo v nasilje in krivico. Pest je znamenje časa in njegove pravice.

Majhen, slaboten naš narod v tem znamenju nikoli ne bo srečen. Nikoli ne bodo našim delavcem v imenu take pravice napočili lepši časi.

Naš program je zato v navzkrižju s programom sovražnikov križa. Ves je bistveno slovenski, je zato z vero prepojen in je v njem posebno izrazito zaupanje v rast iz vrelcev božjih milosti, ki jih posreduje Marija, naša mati. Zato obnavljamo za delavski stan že odmirajočo tradicijo lastnega naroda romanj k Srednici vseh milosti, k božji Materi. Letošnji Veliki Šmaren je tako slovenski delavski romarski dan. Pohitimo v izbrana Marijina svetišča in prosimo milosti in pomoči zase, za stan in za narod. Veliki Šmaren naj nas vse združi ob Marijinih oltarjih.

Vojaška služba in članske pravice pri OUZD

Zakon o zavarovanju delavcev določa, da v času orožnih vaj delavčevo članstvo pri OUZD ne preneha in da se zavarovalni prispevki za ta čas ne plačajo. Razen tega določa, da se čas vojaške službe zavarovancu vračunava v pokojninska leta, čim je bilo zanj vplačanih vsaj 50 tednov pokojninskih prispevkov. Da more OUZD zaradi teh določb po eni strani pravilno predpisati zavarovalne prispevke, odnosno jih za čas delavčeve orožne vaje odpisati, po drugi strani pa delavčevo vojaško službovanje upoštevati v pokojninsko dobo, je potrebno, da delodajalci in delavci v vojaškimi listinami ali od občine overovljenim prepisom ali izpisom prijavijo OUZD, od katerega dne in do katerega dne je član služil orožne vaje ali vojaško službo vobče. Podrobna navodila za to je OUZD objavil v svojem listu »Delavsko zavarovanje« št. 7., ki ga morejo interese dobiti brezplačno pri poslovalnicah Okrožnega urada.

ČLOVEKOVE NARAVNE PRAVICE

Čeprav je človek tako družno bitje, da bi brez družbe niti obstojati ne mogel, je vendar prav tako tudi oseba. In vsako resnično obnovitveno prizadevanje mora enako kot človekovo družno naravo upoštevati tudi njegovo osebnost. Vsa ureditev življenja v družbi mora biti taka, da človekova osebnost ne trpi, da ni ovirana ali celo zatrta.

Poznamo sicer dobe, ko so pravice osebnosti bolj skopo odmerjali, poznamo celo sisteme in naziranja, kjer nima osebnost sploh nobenih pravic. Toda zgodovina nam dokazuje, da se niso zrušili in podrli samo sistemi, ki so pretiravali pravice posameznika in njegove osebnosti, ampak da so vodili do revolucionarnih sprememb tudi sistemi, ki so pravice človekove osebnosti pretirano omejevali.

Nekaj časa so bili ljudje mnenja, da nismo vsi ljudje enakovredni. Rimljanji in Grki so samo sebe šteli za prave ljudi, vse drugo pa so imenovali barbare. Krščanstvo je odpravilo to zmoto in jasno določilo vrednost in pomen človekove osebnosti.

Vsi ljudje smo osebe in vsi smo kot osebe enako vredni. V tem oziru smo si vsi ljudje enaki. Toda ljudje nismo v vseh ozirih enaki. Razlikujemo se po spolu, starosti, po zmogljivosti in krepostih itd. Iz tega pa sledi nujno tudi razlika v družbi. Po svojem opravilu, ki ga imamo v družbi — ta je vzgojitelj, oni ročni delavec, tretji skrbi za državno upravo itd. — smo različni, toda ta različnost ne pomeni raz-

like v bitni vrednosti, marveč samo v opraviilu.

Ker je človek oseba, ima nekatere pravice, ki mu jih država nikdar ne more odvzeti. Ker jih ima že po svoji naravi, jih imenujemo tudi s skupnim imenom **človekove naravne pravice**.

Pravica do osebnosti

Ker je vsak človek oseba, mora vsakdo z vsakim človekom ravnati kot z osebo. Nihče, tudi podjetnik ali država nimata pravice ponižati delavca na stopnjo stvari in ga izrabljati kot sredstvo za dosego svojih namenov. Vsakdo pa ima tudi pravico zahtevati, da drugi njegovo osebnost spoštujejo. Pravni red mu njegovo osebnost čast tudi štiti pred napadi soljudi (pred žalitvami in klevetami).

Pravica do sredstev, ki so potrebna za ohranitev in gojitev telesnega in duhovnega življenja

Ker je namen človekovega življenja, da kar najbolj razvije svoje telesne in duhovne sposobnosti in s tem doseže tudi svoj končni namen, blaženost v Bogu, ima vsakdo dolžnost in pravico, da skrbi za ohranitev svojega življenja. Ni dovoljen ne neposredni napad na človekovo življenje (splav, kraniotomija, uboj, umor, usmrnitev nezdravljivo bolnega bolnika itd.), pa

tudi ne posredni (zanemarjanje higienskih naprav v podjetjih, nezavarovanje električnih napeljav itd.). Prav tako ne sme nihče nikomur škoditi na zdravju. Zato je prepovedan n. pr. predolg delovni čas, nočno delo za žene in mladino, delo brez nedeljskega počitka, seveda pa tudi n. pr. prodaja pokvarjenih ali zastrupljenih živil, zastrupljane vodnjakov itd.

Človek pa ima tudi pravico do sredstev, da si z njimi omogoči življenje. Ker pa dobiva pretežno večina ljudi sredstva za življenje kot odmero za delo, pravimo, da ima vsak pravico delati, država mora skrbeti s svojo socialno politiko, da bodo gospodarske razmere take, da bo vsak dela zmožen in dela voljen državljani mogel dobiti zaposelnosti. Za primere izredne brezposelnosti pa mora preskrbeti, da bo ali s pomočjo socialnega zavarovanja ali pa v obliki javnega skrbstva preskrbela tudi brezposelnim vsaj najnujnejša sredstva za ohranitev življenja.

Pravica do svobode

Ker je človek pravno bitje, more doseči svoj končni namen le s svobodno odločitvijo za dobro. Zato pa ima pravico do svobode, ki pa seveda ne more biti neusmerjena. Omejevati jo sme in mora država, kolikor to zahteva javna blaginja.

Pravica do svobode obsega, da naštejemo nekaj primerov, pravico do svobode vesti, do svobodnega duševnega razvoja, do svobode gibanja, govora in pisanja, izbire dela, itd. Če pa kdo to svojo svobodo izrablja za nenravna dejanja (da n. pr. piše in širi nenravne knjige) ali za ravnanja, ki ogrožajo življenje ali imetje drugih ljudi ali celo obstoj države same, ima državna oblast pravico, da to svobodo primerno omeji ali če je potrebno, pa celo odvzame.

Vse te pravice osebnosti kakor tudi pravico do svobodnega združevanja, ki bomo o njej spregovorili pozneje, mora upoštevati in zagotoviti v potrebni meri nova ureditev družbe, ki mora biti bolj krščanska in zato tudi bolj pravična.

Občni zbor PZ

Pod predsedstvom g. dr. Antona Milavca se je pretečeno nedeljo vršil v Ljubljani občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence. Na tem občnem zboru so nameščenci podali posebno izjavo, s katero zahtevajo, da se v pokojninskem zavarovanju določijo mezdni plačilni razredi in da je zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev potreben temeljnih izprememb. Dalje so zahtevali, da se starostna meja zniža na 60 let, službena doba pa na 35 let; za zavarovance pa starostna meja na 55, službena doba pa na 30 let. Vdovam naj se prizna 60% rente, ki pripada umrlemu zavarovancu. Do te rente naj ima vdova pravico tudi takrat, če se je z zavarovancem poročila, ko je ta prekoračil 60 leto starosti. Otroška renta naj se podaljša do 21 leta, če pa otrok študira pa do 24 leta starosti. Dalje predlagajo, da naj se bolniško in nezgodno zavarovanje nameščencev kakor tudi brezposelna preskrba istih, izloči iz splošnega delavskega zavarovanja in se prenese na Pokojninski zavod. Tem zahtevam, ki so jih podali zastopniki nameščencev, so se pridružili tudi zastopniki delodajalcev. V ostalem je občni zbor potekal v znamenju oddelitve Dalmatinske pokrajine od ljubljanskega Pokojninskega zavoda in spojitve istega s Pokojninskim zavodom v Zagrebu. Občni zbor je še določil znesek 310.000 din za sklad za razne podpore svojim zavarovancem.

Dvoje različnih posredovanj

Celjska »Nova doba« in »Delavska politika« sta napadli sedanjega vodjo ekspoziture Delavske zbornice v Celju, ker je posredoval za nekega delavca in za njega zahteval pri podjetju nekaj več, kakor mu je v resnici šlo. Delavskemu listu seveda tak napad posebno prav pristoja. Toda to ni važno, glavno je: lopniti po našem človeku zato, ker je naš, čeprav za delavca dobro dela. Delavcu je posredovanje vseeno prineslo nekaj stotakov.

Če je bilo preje v dopisništvih in v ekspoziturah drugače, če preje gospodje marksisti za delavce niso marali posredovati in jih sedaj jezi pridnost naših ljudi ter uslužnost napram delavstvu, seveda to ne gre v njihov račun. Prav dobro jih razumemo. Delo naših ljudi je zbornične ekspoziture približalo resničnim delavskim zahtevam. Delavstvo brez razlike organizacijske pripadnosti se nanje z zaupanjem obrača.

Preje to ni bilo tako. Preje so bili eksponenti Delavske zbornice nedostopni uradniki, kakor da so na izredno visokih in zaposlenih položajih važnih ministrstev.

V Celju je bil pod prejšnjim režimom Delavske zbornice dopisnik marksist Vodopivec Jakob. Kako je takrat gospodaril v zaupanem mu delokrogu, danes ni važno. Važno pa je, da se ta gospod, organizator SMRJ v Celju, še vedno zanima za delavsko-podjetniške razmere na tak način, da se zoper njegovo zelo ostro pritožujejo marksistični delavci sami. Dne 8. t. m. je 56 delavcev zaposlenih nekaj v podjetju tovarnarja Westna vložilo pismo pritožbo zoper Vodopivca Jakoba. To pritožbo so delavci poslali na sedmero različnih naslovov. V njej navajajo sledeče:

»Imenovani smo imeli tožbo z g. Westnom Adolfom d. d. Celje, zaradi odškodnine, kar je v teku zaslisanj šlo vse v redu v prilog delavcev —

Dne 14. V. 1940 je bila razpisana glavna razprava. Žal, da se je v celo zadevo vmešal g. Vodopivec Jakob po katerem nalogu, nevedo!

G. Vodopivec je sklical dne 13. VI. 1940 tako zvani sestanek brez vsakega dovoljenja oblasti ali Delavske zbornice v Celju, s pretvezo, da nas pripravi in pouči za glavno razpravo.

Razočarani smo bili in ogorčeni, da so nas začeli nagovarjati, da odstopimo od tožbe proti Westnu in da se zadovoljimo z tako zvano miloščino 5000 Din (pettisoč). Ker mi s tem nikakor nismo bili zadovoljni, se nam je začelo groziti z inflacijo valute v denarju, z vojno, in da nas ne bo nobeden od advokatov v Celju zastopal in da se nas bo na cesto metalo pri advokatih.

Ker smatramo tako stvar za nedopustno in protizakonito, stavljam o pritožbo, da se taki gospodje odstranijo.

Delavstvo v uvodu v to pritožbo in tudi zaključku in še v priloženi izjavi govori o korupciji, o prevari in prosi v stvari za pravično razsodbo. Nato sledijo imena delavcev, ki so pritožbo podpisali: Leo Dobrohušek, Sv. Jurij ob juž. žel. Jakon Marija, Babno št. 25. Celje, Kmet Jože, Zadobrava 36 Celje, Vromih Ivan, Mariborska 26 Celje, Mihevc Jera, Zg. Hudinja 52 Celje itd. itd. Pa to niso nikaki člani ZSD.

Tako v tem dopisu navajajo dvoje posredovanj za delavstvo. Prvo je izvršil pokretaš ZSD, vodja ekspoziture DZ v Celju tov. Arnšek Josip, drugo pa dopisnik »Delavske politike« marksist Jakob Vodopivec. Delavstvo pa naj samo presodi, kdo je delal in še dela v njegovem interesu.

Razočarana trojica

Jugoslovanska strokovna zveza, Narodna strokovna zveza in Strokovna komisija za Slovenijo so 3. junija letos poslale g. ministru za soc. politiko in narodno zdravje posebno spomenico. V tej spomenici se po svoji stari navadi zaletavajo v sedanjo zbornično upravo. Toži se jim po tistih časih, ko so sami gospodarili v zbornici. Kako so pa gospodarili, smo nedavno že poročali. Skrb za delavstvo je bila deveta briga. Glavno je bil zlati ključ, po katerem so med seboj delili denar in mesta v Delavski zbornici. Zato se jim zdi krivično, ko jim je sedaj to odklenkalo in predsednik Strokovne komisije ter bivši predsednik Delavske zbornice sedanji upravi očitata izredno velik greh, da je med delavstvom preveč aktivna, torej preveč delavna in se seveda za njega preveč briga.

V navedeni spomenici ponavljajo trditve o krivicah, ki se jim godijo in pravijo, da so razočarani, da se jim pod sedanjim vodstvom tega ministristva ni dalo, kar zahtevajo.

Posebno zanimivo pa je, da se v tej vlogi zavzemajo za preimenovanje sedanje uprave. Ob zadnjem preimenovanju so namreč trdili, da je to protizakonit akt, so zbirali zato po tovarnah na svoje protestne pole podpise delavstva in so na svojih sestankih hujskali. Sedaj pa sami predlagajo preimenovanje. Če bi se preimenovanje izvršilo po njihovem predlogu, bi bilo seveda to preimenovanje kar na enkrat zakonito.

Tudi to je zanimivo, kako si zamišljajo bodočo upravo. Ta naj bi bila s strani delavstva zastopana s strani JSZ in JSN po 12 članih, s strani Stro-

kovne komisije in Zveze združenih delavcev pa po 13 članih plenuma zbornice. Vendar nam tako ti naši »prijateli« v tej vlogi priznavajo, da imamo pravico do 13 mandatov in da smo torej močnejši vsaj od dveh drugih strokovnih organizacij. To je seveda prvo tako priznanje s te strani in jim bo vsekakor neljubo, da priznanje v tej obliki prihaja v javnost.

Najkrepkejši poudarek svoji spomenici so pa seveda dali, kakor je to v teh časih primerno, s poudarkom nacionalne strune. Naši internacionalni marksisti sploh zadnje čase zelo radi delajo patriotske geste, da bi z njimi koga preslepili. Tako pravijo v tej vlogi, da je v nekaterih obmejnih krajih edino delavstvo zanesljiv, naroden — državni element. Ker je v obmejnih krajih največ marksizma, so tako marksisti edino zanesljiv in naroden državni element. Seveda je ta trditev bosa in iz trte zvita. Verjel bi jo samo, kdor marksizma prav nič ne pozna.

Po takih utemeljitvah bo zato razočaranje trojice še kar lepo naprej ostalo nespremenjeno, če se le ne bo še povečalo. Prav za prav se je že povečalo z razpustom sarajevske Delavske zbornice. To je bila zadnja zbornica, ki je bila doslej v rokah marksistov. Sedaj jim je g. minister vzela še to zadnjo postojanko. Vse zbornične uprave so tako prešle v roke pravih in resnih narodnih pokretov, ki jim svojega patriotizma ni treba hliniti. Tako prihaja eno razočaranje za drugim, z njim en obračun za drugim z našimi marksisti in z vsemi tistimi, ki marksiste brez potrebe podpirajo.

Zakon v življenje!

Naša organizacija vedno z nova in znova zahteva, da se delo Inspekcije dela izvaja temeljiteje. Osojbe tega urada je treba brezpogojno pomnožiti, njegovo ekspektivnost je treba izsiliti. Poleg tega smo na merodajnih mestih postavili predloge, da naj se na posameznih glavarstvih postavijo posebni referenti za pomožne organe Inspekcije dela. Preko Delavske zbornice smo zahtevali tudi, da se referentom Delavske zbornice prizna pravica do pregleda industrijskih obratov in da se na osnovi njihovih prijav o raznih krivicah, ki se protizakonito godijo delavstvu, proti takim podjetjem takoj kazensko postopa. Žal naše zahteve do danes še niso uresničene.

Svojih predlogov in zahtev nismo postavili tja v en dan. Ni nas vodilo pri tem nikaka objestnost. Velike krivice, ki se dan za dnem ponavljajo nad delavstvom, grobo neupoštevanje socialne zakonodaje, nas je k temu sililo. Žal današnja družba noče nič slišati, če kliče na pomoč slaboten delavec brez kapitala. Postavila je mnogo socialnih zakonov, ki bi v marsičem življenje delavcev izboljšali, če bi se izvajali. Po-

stavila pa ni nadzornih organov za izvajanje te zakonodaje, čeprav jih je postavila za ugotavljanje in zasledovanje za vse vrste drugačnih prekrškov. Drugod taka oblast skrbi za izvajanje zakonov, tu mora skrbeti prizadeti delavec sam. Delavec pa je zaradi razmer prisiljen molčati, čeprav bi najraje kričal. V strahu, da ne zgubi še tisti borni košček kruha pri svojem krivičnem delodajalcu, mora molčati.

Poznamo podjetja z industrijskim delavstvom, v katerih po več let mi nismo mogli od delavstva zvedeti za njihove plače. Podjetnik jim je znal tak strah vcepiti, da so bila vsa prizadevanja z naše strani brezuspešna.

Takih slučajev je še danes desetine in na stotine. Delavci in delavke delajo izpod minimalnih mezd, stradajo in trpijo s svojimi družinami največje pomanjkanje tu in tam se slučajno od krije eden ali drug tak slučaj. Tako nam je slučajno prišla v roko sledeča izplačilna kuverta, ki jo prinašamo v posnetku v potrditev naših navedb pa v opomin vsem prizadetim, da našim predlogom glede nadzorstva nad delom v celoti ugodijo.

Na znanje! Odpovedna doba je obojestransko štiri dni. To se razume, da se po odpovedi dela še štiri dni. Odpoved velja le tedaj, ako se podla med uradnimi urami pisarniškega uradništva

Ivo Čater Celje

DOBERŠEK FRANCA

	Din		p	
	Din	p	Din	p
ZASLUŽEK: 60 norm. ure à	1	25	75	—
..... nadure à				
akord				
ODBITKI: predujem				
bolniška blagajna				
davek in razno				
Za izplačati			75	—

Takoj prešteti!

Kdor izostane od dela brez dovoljenja delodajalca, se kaznuje z globo enodnevnih mezd, pozneje pa z odpustom.

Pošteni delavski borci

»Vsaka, še tako moderna trdnjava je danes zavzetna, pravega zaupanja delavstva so pa deležni običajno le pošteni borci.« tako je zapisala »Delavska pravica« od pretekle sobote na račun naše organizacije in naše propagande. Za »Delavsko pravico« se razburja tudi njena posestrima »Delavska politika« nad našim propagandnim materialom, ker jih pač boli ta propaganda.

Mi pa se vseeno pridružujemo navedenemu citatu: »Zauparja delavstva so pa deležni običajno le — pošteni borci.« Samo včasih se zgodi obratno, da nepoučeno delavstvo nasede tudi drugačnim borcem, za kar se pa pozneje kesa. Zato delavstvo tako zelo zapuša ostale strokovne organizacije neizvzemši marksistov in vedno bolj vstopa v vrste ZZZ. V časih, ko druge strokovne organizacije na članstvu zgubljajo, ZZZ raste, tako po višini članskih prispevkov, kakor tudi po višini članstva samega. Te dni je Zveza združenih delavcev, ko ne obstoja še niti 5 let, prejela pristopnice, s katerimi je prekoračeno število 10.000 delavcev, ki so pristopili v naše vrste. Oč novega leta dalje smo tako napredovali za 2.000 novopristopivših članov. Za izredne čase, za težke razmere, v katerih živimo, ko je pozornost ljudi obrnjena na mnoga druga vprašanja in za organizacijo ni pravega časa, je to število za naš izredno razveseljivo. Je to priznanje našega zdravega slovenskega delavstva našemu pokretu in našemu delu. Naj nasprotniki govorejo kakor hočejo, delavstvo ve, da se Zveza združenih delavcev zanje resno trudi in da jim je tudi v resnici priborila dokaj uspehov. Nesramne laži nasprotnega časopisja, da za delavstvo nič ne napravimo in da naj razumno tekst vsaj ene kolektivne pogodbe, pri našem ustvarjanju delu delavcem le še odpira oči, kako lažnive vodnike imajo nasprotniki zlasti v marksističnih vrstah. Mi smo za tako neumno pisanje »Delavske politike« samo hvaležni, ker dela reklamo za naš zdrav pokret. Šli bomo zato po začrtani poti v borbi za novo pravičnejšo družbo proti vsem frazerjem in demagogom ostalih delavskih pokretov. Delali bomo načrtno za izboljšanje življenjskih pogojev in za splošen dvig delavskega stanu z delom za izvajanje

obstoječe socialne zakonodaje, za njeno izpopolnjenje in za dokončen poraz sedanje liberalne družbe, v kateri se marksisti tako toplo počutijo. Skrbeli bomo, da bodo socialne ustanove v službi vsega delavstva in da bodo njeni nastavljenici mesto praznega debatiranja in golega zapravljanja časa skrbeli za iniciativnost teh ustanov, za koristi delavcev. V nasprotju z marksisti bomo malo govorili, pa veliko delali in našemu poštenemu prizadevanju bo sledilo delavstvo po prekoračenju prvih deset tisoč podpisnikov tako dolgo, dokler drugi ne bodo samo spomine obujali, da so nekoč imeli delavstvo za seboj, da jih je pa to zapustilo, ko tam ni našlo — poštenih borcev.

Drobne delavske vesti

MODERNA TOBAČNA TOVARNA V ZAGREBU

Tobačna tovarna v Zagrebu sprejema sedaj iz Nemčije najmoderneje stroje za izdelavo cigaret. Za ureditev tovarne bodo investirali okrog 10.000.000.— din. Razen tega bodo uredili veliko skladišče, v katerem bo vedno v zalogi okrog pol milijona kg tobaka. V hrvaški banovini so sedaj 4 tovarne tobaka, v slovenski banovini pa še ta edina doživlja vedno večje omejitve. Drugod se mečejo milijoni za nove investicije (naprave), pri nas pa tako lepi prostori ležijo prazni.

ODPUŠČENA URADNICA — V SMRT

Radi sprememb pri Suzorju v Zagrebu je bilo dnevničarjem in dnevničarkam danih nekaj službenih odpovedi. Opuščena dnevničarka Olga Gerzej se je ob odpovedi tako užalostila, da je radi tega napravila samomor. Skočila je skozi okno 4. nadstropja in se je ubila. Pokojnica je s svojimi dohodki podpirala svoje siromašne starše. Njeni tovariši in tovarišice so jo lepo pokopali, staršem pa so poslali zbirko iz svoje srede v znesku 3.600 din.

SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA NA LOVU

Naši nasprotniki izdajajo letak za letakom. Celotno stroškov za brošure se ne ustrašijo. Samo nam zelo zamerijo, če tudi mi kaj tiskanega med delavstvo razpošljemo. Takoj so v skrbeh, odkod imamo denar, kakor bi njim tiskarne delale zaastonj.

Pretekli mesec je »Splošna delavska Strokovna zveza Jugoslavije« izdala tak letak tekstilnemu delavstvu. Sedaj so časi za to delavstvo slabi. Zlasti v tekstilni

industriji preti zastoj, ker kar ne moremo dobiti potrebnih surovin. Delavstvo je v negotovosti in stiski. Neve, kako naj si pomaga. Tu prihaja marksistični letak in vabi delavstvo v svoje vrste. Očividno mislijo, da je neugoden čas za tekstilno delavstvo najbolj ugoden čas za njihovo organizacijo. Delavstvo je sicer potrebno, da se organizira, toda zelo dvomimo, da se marksistični lov vrši v interesu delavstva temveč le bolj v interesu marksističnih organizatorjev.

DO SMRTI SE JE PONESREČIL

Ciril Novak, mlad in vzoren fant iz Jesenic je bil s svojimi tovariši, delavci KID, na izletu v Mariboru. Tam so se šli kopat na otok, mladi Ciril Novak pa si je pri skoku nalomil hrbtnico in je 8 dni nato umrl v mariborski bolnici. Ciril Novak je bil zgleden katoliški fant, član Krekovega prosvetnega društva in fantovskega odseka. Naj počiva v miru!

DELAVSKI DOM GRADIJO

Mestna občina na Jesenicah je najela pri Borzi dela v Ljubljani potrebno posojilo za zgraditev Delavskega doma. Na zadnji občinski seji je bil sklenjen razpis raznih del za ta dom. Tako bo sedanja mestna uprava po dovršitvi modernega zavetišča za reveže še v tekočem letu začela z graditvijo tega za jeseniški delavski center tako zelo potrebnega doma.

MOROZOV

Bogataš Morozov je s svojim bogastvom podpiral boljše življenje, predno je prišel na krmilo. Ko so boljše življenje zmagali, so Morozova do golega oropali. Bogataš v Moskvi se je hotel boljše življenje priku-

čaje ob dobri volji mogoče odpraviti tudi v sedanji družbeni ureditvi, samo če bi bila zadostno krepka volja, to storiti. Treba bi bilo le zares več socialnega čustvovanja, pa bi šlo. Brez take trdne volje in brez takega čutenja za pravico delavnih stanov pa tudi nobena zunanja reforma ne bo prinesla izboljšanja. Naši zakoni in vse spremembe bodo ostale v tem slučaju zgolj na papirju. Mi pa zahtevamo zakon v življenje.

piti, pa jo je pošteno skupil.

Tudi pri nas so taki Morozi. So podjetniki, ki v svojim tovarnah podpirajo marksizem. So težki industrijalci vsak/čas pripravljene za objem s skrajno levico. So finančniki, ki se sicer za vsak dinar tresajo, a ga za komunistično in polkomunistično propagando kar radi razmetavajo. So ljudje s suženjsko dušo, ki neprestano krivinično svojo hrtenico. Kar priklanjajo se pred revolucionarnim tokom časa in mislijo, da jim bo prizanesel zaradi njihove hinavščine. Mnogi časopisi so, ki kar tekmujejo za simpatije komunističnih levičarjev ter se obešajo kominterni na rep, da jih ne bi preveč udaril, kadar bo kominterna z njim zemljo pometal. Toda, če bi zares kaj prišlo, bi bili vsi taki lizuni, hinavci in bojazljivci med prvimi, ki bi jih brezobzirni vihar radi njihovih grehov pometal med nepotrebno in škodljivo šaro. (Prosto po »Mi mladi borci«.)

INDIJA - KOROMANDIJA

To je lepa dežela zlatih sanj. Vsakemu v njej se dobro godi brez dela in trpljenja. Nekateri so mislili, da bo sedaj tudi pri nas vželo indijsko-koromandjsko sonce. Pobotali smo se namreč s severnim medvedom, segli smo mu v njegov močno šapo, ki je v teku zadnjega leta že nekaj dežel in držav potisnila v svoj »bogati« paradajz. »Sedaj bo kar vsega dovolj. Ničesar več nam ne bo manjkalo. Če bomo samo drobtinice pobirali s kosmatinove mize, pa bo za nas že vsega preveč.« Tako so si obetali mnogi Indijo Koromandijo. Tedni so pretekli, da že meseci po tem pobotanju in po sklenitvi trgovskih zvez, pri nas pa le še ni nič boljše. Samo nekaj ljudi je več v državi, ki si jo ogledujejo od vseh strani in se po njej prevažajo v lepih modernih limuzinah.

Naša borba - naša rast

Iz centrale

Vse organizirano delavstvo in vse čitatele lista opozarjamo na delavska predavanja, ki se vršijo v ljubljanskem radiu vsako drugo sredo. Ta predavanja so za spoznavanje delavskih prilik in za delavsko izobrazbo zelo važna in koristna. Predavanja oskrbuje prosvetni odsek naše Delavske zbornice. Prvo prihodnje predavanje bo prihodnjo sredo, dne 24. t. m. ob 20.10 uri. Predava predsednik prosvetnega odseka DZ in načelstveni tajnik ZZD tov. Pirih Milko o naših izseljenjih.

Zagorje

Na širši seji naše mlade podružnice, ki se je vršila preteklo nedeljo in na kateri je poročal kot zastopnik centrale tov. Glob Stane iz Ljubljane, smo zvedeli, da se bodo vendar uresničile želje naših vodilnih socialistov. Saj so nam že pred leti dokazovali potrebo po enotni delavski strokovni organizaciji. Imeli so prav. Zakaj bi se naj neorganizirani okoristili z delom in uspehi nekoliko zavednih delavcev?

Socialisti vseh barv pa prav gotovo ne bodo zadovoljni s to novo reformo. To se opaža že zadnje čase, ko naše člane povsod in ob vsaki priliki, posebno pa pri delu, napadajo z raznimi priimki.

Mi dobro vemo, da bi oni sicer bili za enotno organizacijo, če bi bili oni v njej odločujoči činitelji. Vsi tisti, ki mislijo, da bodo z napadi škodovali naši podružnici, so najbrže že prišli do prepričanja, da ne bodo uspeli. To se je jasno videlo tudi na nedeljski seji, ko so pristopali v naše vrste delavci, za katere nismo niti mislili, da so naši pristaši. Z izigravanjem torej nam naši nasprotniki le pomagajo.

Tovariši, še kratak čas in bojna črta bo prebita. Naši verski, organizacijski in politični nasprotniki bodo propadli na celi črti, tega se sami najbolj zavedajo, zato pa se tudi poslužujejo napram poedincem svojih metod. Napram skupnosti se itak ne upajo, ker vedo, da jim bije zadnja ura. Zmaga bo naša. Zato pa že sedaj vsi zavedni delavci v vrste naše Zveze združenih delavcev!

Maribor — gradbeni

Na širši seji naše podružnice smo sklenili, na merodajna mesta poslati glade podpor sezonskega delavstva, sledečo resolucijo:

Člen 74 Uredbe naj se spremeni vendarle enkrat, in sicer tako, da bodo sezonski delavci tudi za čas mrtve sezone mogli dobivati podpore, oz. da bodo izenačeni z ostalimi delavci. Prosjačili in molodovali smo že dovolj in bi bilo že na času, da se našim zahtevam ugoditi.

Vsi delavci se še dobro spominjate, kako so delovali marksisti v Mariboru ob priliki stavke, kako so postopali v Studencih pri delu na obrežni cesti in drugod. Ako bi stavko vodili marksisti sami, ne bi nikoli ničesar dosegli in bi naša akcija končala s sramotnim uspehom. Delavci se imajo za uspeh stavke edino zahvaliti naši strumni organizaciji ZZD, ki jo je privedla do uspeha.

Tobačni delavci

Glavni odbor Jugorasa je napravil vlogo na Upravo državnih monopolov, v kateri je zahteval, da se delavcem, vpoklicanim na vojaške vežbe, izplačuje njihove prejemke za ves čas vojaškega službovanja.

Na to vlogo je Uprava državnih monopolov odgovorila sledeče:

Predpis, ki regulira izplačevanje za službovance monopolov, je prenešen iz člena 221. O. z. Dokler je torej ta člen v veljavi, nima Uprava možnosti, da pri izplačevanju zasluzka delavcev za čas vojaškega službovanja postopa drugače in tudi nima možnosti, da ta predpis spremeni.

Navodila finančnega ministrstva od 21. novembra 1939., kakor tudi slična navodila ostalih ministrstev, se ne nanašajo na monopolne delavce.

Iz te rešitve Uprave državnih monopolov se vidi, da nima finančnega kritja za izdatke, ker se pravilnik o delu naslanja na čl. 221. O. z. Gospod finančni minister ne da kreditov izven čl. 32. pravilnika o delu, ki pa se ravno naslanja na Obrtni zakon.

Glavni odbor bo sedaj zavzel potrebne korake pri ministrstvu za finance, da se najdejo potrebna finančna sredstva, da monopolni delavci, ki so v vojaški službi, dobijo svoje prejemke, da njihove družine ne stradajo, dokler vršijo najbolj višje službo za domovino.

Petanjci

Letos smo se tudi pri tej slatini organizirali. Pa smo dosegli kar najlepši uspeh. Mezde, ki smo jih imeli po 18, 20 do 24 din, so se nam dvignile tako, da sedaj ženske pri nalivanju zaslužimo stalno nad 40 do 45 din na dan. Pakovalec nad 100 din na dan v akordu itd. — Umrl nam je dolgoletni delovodja g. Čontala. Organizaciji delavcev ni bil naklonjen, kakor da bi iz njegovega šlo, če bi delavci kaj več dobili, kar so po pravici zaslužili. Tu bomo sedaj imeli končno mir in lepše življenje.

Ormož

Zadnje nedeljo smo imeli sestanek, na katerem nas je posetil zastopnik centrale, tajnik tov. Rozman Peter. Sestavili smo tudi listo za volitve delavskih obratnih zapnikov. Ugotovili smo nekatere nedostatke pri plači žensk, ki so stare nad 18 let. Tudi to se bo uredilo. Delavci, tako pač je: »Kdor išče, ta najde, kdor trka, temu se odpre«. Kdor se organizira, ta doseže! To je bilo in bo. Zatorej vsi ormoški delavci v vrste ZZD!

Kamniško okrožje

Vse člane okrožnega odbora obveščam, da se bo prihodnja seja vršila v nedeljo 28. t. m. ob 9. dopoldne pri g. Repanšku na Homcu. Ker je važna in nujna, prosim da se je sigurno udeležite.

Predsednik

Trbovlje

V nedeljo dne 24. julija 1940 daruje prvo sv. mašo domačin, sin rudarja gospod Pavli Ivan. Mi mu k uspešnemu zaključku njegovega študija iskreno čestitamo in prosimo Najvišjega, da mu podeli obilo milosti in božjega blagoslova, da bo kos vsem nalogam, ki jih nalaga stan, katerega si je izbral, in ki je sicer najlepši, toda brez dvoma najtežji.

Na predvečer nove maše bo na trgu pred cerkvijo igran misterij »Skrivnost sv. maše«. Člane vljudno vabimo, da se te lepe prireditve udeležite.

Sv. Lourenc na Pohorju

Kakor čitamo po drugih časopisih o drugih krajih, tako se tudi pri nas zasluzek delavcev ni dvignil sorazmerno s cenami živil, zlasti pri lesnih delavcih, ki so bolj raztreseni ter bolj težko skupno nastopajo.

Mi smo potom našega zastopnika tovariša Petra Rozmana v Mariboru zaprosili tuk. kmečko zadrugo, pri kateri je večina naših kmetov včlanjena, da pristane na to, da skličemo enkrat skupno sejo delodajalcev in delavcev, žagarjev in gozdnih delavcev, kjer bi se skupno z našim zastopnikom pogajali za sedanjim razmeram primerno mezdo. Mislimo, da nam ne bodo nasprotovali, ker mi nočemo nikakih medsebojnih sporov, če pa dosežemo neko enakost pri delavcih, kar mezde tiče, bo to po našem mnenju vsekakor tako v korist vsem delodajalcem kakor tudi delavcem, ker bi s tem nehala vsa nasprotovanja.

So nekateri delodajalci, ki imajo sami dovolj razumevanja za življenje delavcev, a so žal med njimi tudi taki, ki jim ne gre v glavo, da so tudi delavci del naroda ter da imajo tudi enako pravico do občanka.

Mož, ki dobro pozna naš čas, je zapisal te besede. Krščanstvu odtujenih množic ni mogoče pridobiti za Kristusa zgolj s pripovedovanjem načel o socialni rešitvi ali z zavračevanjem komunističnih blodenj, marveč s tem, da jim vlivamo v rane olje z deli krščanske ljubezni in pravičnosti. Kjer se pravičnost tepta, izginja krščanstvo, kjer izginja krščanstvo, tam pa tudi premoženje ni več varno, tako se torej potem krivica sama maščuje.

Prestavljen je bil naš vneti sodelavec g. kaplan Ivan Voda v Ljutomer. Imel je razumevanje za težnje delavcev in se ga bomo zato s hvaležnostjo spominjali ter mu želimo na njegovem novem dušnopastirskem mestu mnogo uspehov in božjega blagoslova!

Celje

Po dolgem prizadevanju centrale ZZD je celjski mestni svet za svoje uslužbence prejel službeni red, v katerem so upoštevani predlogi Zveze združenih delavcev. Ta korak mestne občine na pobudo ZZD pomeni znatno izboljšanje pri mestni občini uslužbenega delavstva. Službeni red določa 48 urni tedenski delavni čas, 50% pribitek na normalne mezde za časourno delo in 100% povešček za čezurno delo ob

nedeljah in praznikih. Vsi uslužbeni prejmejo svoje redne plače tudi za sledeče praznike počitka: Novo leto, Sv. Trije kralji, Sv. Jožef, Vel. ponedeljek, Vnebohod, Bink. ponedeljek, Telovo, Sv. Peter in Pavel, Veliki Šmaren, Kr. rojstni dan, Vsi svetniki, praznik zedinjenja, Brezmažežno spočetje, Božič in Sv. Štefan. Delavci imajo tudi pravico do dopusta in sicer od 6 do 14 dni na leto. Dopust je plačan. Mezda znaša za kvalificirane 6.—din, za kvalificirane pomožne 4.50 din in za nekvalificirane delavce 3.50 din na uro. Vsako tretje leto imajo delavci pravico do 5% poveščenja njihovih prejemkov, dokler uslužbenec ne doseže polnih 25 službenih let. Poročeni delavci prejema tudi družinske doklade za ženo in otroke do 16 let starosti po 50.—din mesečno. Službeni red ureja tudi druge medsebojne odnose med mestno občino in med njenimi delavci. Delavstvo je ta red z veseljem pozdravilo in je organizaciji Zvezi združenih delavcev za njeno pobudo hvaležno.

Velenjsko okrožje

Širša seja našega okrožja se vrši v nedeljo dne 21. t. m. pri Tanjšeku v Velenju, in sicer po rani sv. maši ter pride nanjo tudi zastopnik centrale. Zato opozarjamo na to sejo vse podružnice našega okrožja, da se je po svojih zastopnikih udeležijo čim bolj številno.

Našim tovarišem rudarjem še sporočamo, da se bodo še tekom tega meseca v Sarajevu vršila pogajanja za revizijo kolektivne pogodbe rudarjev državnih rudnikov ter se bodo pogajanj udeležili tudi zastopniki naše organizacije kakor tudi Delavske zbornice.

Vuhred

Naša podružnica je sklicala za nedeljo dne 14. VII. širšo sejo odbora, katere so se udeležili tudi ostali člani v zelo lepem številu, čeprav niso bili posebej v naprej obveščeni. Toda z bliskovito naglico se je raznesla vest, da je prišel zastopnik centrale. Naš stari borec tov. Rozman Peter iz Maribora nam je v lepem in jedratem govoru pokazal pravo pot, ki nas mora dovesti k zmagi za naše delavske pravice. Dejal je, da med nami ne sme biti delavcev, ki hoteli čakati na miloščine.

Zato tovariši, vzdromite se in ne mirujte, dokler ne bomo vsi v organizaciji. Širite naš list, dajte ga iz roke v roko in preberite ga natančno. Tako se moramo strniti mi vsi tukaj v našem kraju, pa tako po celi Sloveniji in po celi Jugoslaviji.

Razmere pri nas so res žalostne. Kako pa naj delavec pri tej draginji živi z 20 din na dan. Gospoda ne pozna usmiljenja, zato nam preostane samo eno, in to je neizprosni boj za naše pravice, ki ga samo lahko vodimo, če smo vsi organizirani in tako tvorimo močno bojovno fronto. Zveza združenih delavcev je že dokazala, da je v stanju voditi ta boj. Zato pa tudi ne oklevajte, temveč vsi do zadnjega v njene vrste, da pridemo čimprej do zaželjenega cilja.

Murska Sobota

Prejšnjo nedeljo se je vršila ustanovna skupščina Stavbne zadruge. Že ta ustanovna skupščina je pokazala, kako potrebna je bila ustanovitev te zadruge in to ne samo za delavstvo ampak za vse sloje. Namen zadruge je graditi zdrava in cenena stanovanja, ki jih pri ns tako zelo primanjkuje in to posebno za delavstvo, ker v teh težkih časih ne zmore visoke najemnine. Želja vsakega človeka je, da pride do svoje lastne strehe in to je tudi že razvidno iz tega, da se je prijaviло že v tem kratkem času kar akordno število članov in vsled tega vabimo še ostalo delavstvo, da se čimprej včlani v tej zadrugi.

Številni naši člani nas sprašujejo, kako je sedaj z našimi sezonskimi delavci v Franciji. Zato smo zaprosili preko naše centrale glavni odbor Rdečega Križa za točno pojasnilo. Ko bomo dobili ta pojasnila, bomo lahko ustregli vsem svojcem teh sezonskih delavcev, kar bomo tudi objavili v časopisju.

Ker je sedaj našemu delavstvu pot v tujino zaprta in ker tudi drugače izseljevanje kvarno vpliva na naš narod, je nujno potrebno, da se izboljšajo delavske razmere doma. V rokah imamo poročilo, v kako slabih razmerah živijo naši sezonski delavci v Belju. Tudi za to delavstvo bomo storili vse, da se mu položaj čimprej izboljša in, da tudi to delavstvo že enkrat pride do svojih pravic.

Tudi pri nas še draginja stalno narašča in zadnje čase je že dosegla svoj vrhunec, da višja že sploh biti ne more, če pa pregledamo plače našega delavstva pri obrtnikih in pa v tovarnah Šiftar in Cvetič, pa se niso dosegali niti najmanj izboljšale, temveč se še dogaja, da je delavstvo slabše plačano kakor je bilo pred pričetkom

te vojne, poleg tega se ga pa še šikanira in se mu odtegujejo razne kazni. Marsikatera delavska družina je že v skrbeh, kako se bo mogla preživeti. Pričakovali bi, da bi imeli naši delodajalci vsaj nekoliko socialnega čuta do svojega delavstva in mu vsaj nekoliko zvišali plače, saj se tudi njihovi izdelki sedaj mnogo dražje prodajajo in torej je pravično, da se tudi plače delavcem izboljšajo, a na žalost so ostali podjetniki trdovratni. Naj bodo uverjeni, da naša organizacija ZZD budno pazi na vse to in bo ukrenila vse potrebno, da se tudi plače našemu delavstvu izboljšajo sorazmerno z naraščajočo draginjo.

Slatina Radenci

Po intervenciji ZZD so se v zdraviliških obratih Radenci in Boračeva zvišale delavske mezde, in sicer v obliki družinskih doklad. Za vsakega otroka v družini se bo plačalo 50 din na mesec. Ako pa sta pri slatini zaposlena oba starša (mož in žena), pa se plača samo 25 din vsakemu. Dosegel se je tudi sporazum, da bo tudi samski delavec mogel dobiti svojo rodbinsko doklado, ako se bo ugotovilo, da s svojim zaslužkom od slatine preživlja tudi svoje starše, sestre in brate. Vsak slučaj take prošnje je treba predložiti upravi zdravilišča, da se doklada odobri. S tem je v precejšnji meri dosežen mezdni povešček, ki so ga delavci že težko pričakovali. Nekaterim to najbolj ni bilo po volji, da se je uvedel sistem družinske plače.

Toda tudi mi delavci moramo razumeti pereča socialna vprašanja, med katerimi je danes gotovo najpoglavitejše tisto, kako preživljati delavske družine, kjer so nedorastli otroci. Kjer dela samo eden, morda dva, jesti in oblečenih pa jih mora biti kar po 5 in 7, pa še več. Upoštevati je treba, da obstoja popolna upravičenost družinske plače vsepovsod. Samski delavec, ali oni, ki nima otrok, s tem, ker nima tozadevnih vsakdanjih izdatkov, še dejanski sploh tako več zasluži, kakor pa oni, ki bo dobil sedaj n. pr. 400 din mesečne doklade.

Zlasti mi organizirani delavci moramo skupnost tudi s te strani poznati, ne samo, kadar gre za vsakega med nami. Bodo vendar ljudje in to krščanski ljudje! Nevoščljivost, sebičnost in mrzlo preziranje svojega bližnjega s strani suhih števil zasluzka, je najgrša lastnost in napaka zlasti delavca v današnjih časih. Vidi se, da taki delavci niso nič boljši od najbolj brezvestnih kapitalistov, proti katerim gre naša delavska borba. Samo da imam »jaz« kar največ. Drugi ne sme imeti, ako pa ima, ga je treba zato vsega sprekleti in zasovražiti. To je znak celega današnjega materialističnega človeka in velikega pomanjkanja srčne izobrazbe delavca.

*

V tem mesecu priredi naša podružnica ZZD eno nedeljo predavanje o »družinski plači«. Vse naše člane že vnaprej opozarjamo, da pridejo polnoštevilno. Posebej pa pozivamo vse tiste nekatere, ki našega lista redno ne dvignejo, ali ga sploh površno prečitajo. Časopis je nad vse važen pomočnik pri delavski izobrazbi. Kogar naš časopis ne zanima kot delavca in celo člana organizacije, ta ali ni naš pristaš, ali pa je spekulant organizacije. Prihodnjic bomo imena takih objavili.

Viničarji

V A B I L O

na X. redno letno skupščino (občni zbor), ki se vrši v nedeljo, dne 28. julija ob 1/2 9 uri dopoldne v dvorani Viničarskega doma v Ljutomeru.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Odobritev sklepnega računa (računskega zaključka) za poslovno l. 1939.
4. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne izgube.
5. Predlogi in pritožbe zadrudnikov.
6. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru.
7. Volitev upravnega odbora in namestnikov.
8. Volitev nadzornega odbora in namestnikov.
9. Določitev vsote, posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu zadrudniku.
10. Slučajnosti.

Ker bo k zadnji točki tega dnevnega reda tudi poučno in zanimivo predavanje o zadrudništvu, vabimo, razen članov zadruge, izrecno tudi druge viničarje, predvsem iz ljutomerske, kakor iz sosednih župnij.

Načelnik.

IZ CENTRALE.

Načelstvo Strokovne zveze viničarjev je na svoji zadnji seji sklenilo, da bo pričelo za svoje redne člane v slučaju potrebe (Nadaljev. na 4. str.!).

Naš boj v Mariboru

Vedno se slišijo različna tarnanja od strani delavcev, kako nekateri delodajalci na nezakoniti način odtegujejo razne prispevke za bolniško blagajno, uslužbenki davek itd. Navadno se godijo take stvari neorganiziranemu delavcu, kajti dotični delavec, ki je organiziran, si nekoliko lažje pomaga. Ne redki so pa tudi slučajji, kjer zadene tak slučaj tudi organiziranega delavca, ker računata podjetnik, da ga s svojim strogim, takorekoč brutalnim postopanjem odvrne, da bi si delavec upal iskati svojih pravic. Imamo slučajje, kjer je podjetje odtegovalo delavcem prispevke za višji razred kot jih je imelo prijavljene. V enem od teh podjetij je naša organizacija intervenirala, ter hotela zadevo mirnim potom likvidirati. Na to intervencijo se je podjetnik razburil, ter rabil take izraze o osebi dotičnega delavca, da bo končno delavec prisiljen iskati zadoščenja pri sodišču.

Za take prekrške bi morale oblasti podjetnike kaznovati z občutnimi globami, da bi si v bodoče zapomnili, da denar, katerega delavcu ob priliki izplačila odtegnejo za razne dajatve, tudi odpošljejo in to v polnem znesku tam, za kamor so po zakonu dolžni. Nikakor pa si ne bi smelo niti eno podjetje, na račun delavčevih prispevkov kovati kapital. Zadosti je že to, da kljub veliki draginji pi je nastala od začetka evropske vojne, nekatera podjetja niso primaknila na plačah niti celih 50 para, dasiravno so bile mezde ured vojno tako nizke, da so komaj dosegle določene minimalne mezde.

Kakor že omenjeno, se godijo take krivice največ delavstvu, ki ni organizirano. Zato naj bi se vsak slovenski delavec zavedel starega pravila, da je edinole v slogi moč. Organizirati bi se mogel v naši, čisto slovenski organizaciji Zvezi združe-

nih delavcev, katera se vedno in v vsakem času trudi, da doseže vsakemu članu pravice, katere mu pripadajo. Podružnica organizacije Zveze združenih delavcev ima svoje prostore v Sodni ulici 9. I. nadstropje, kjer se lahko vsak dan od 8. ure naprej dobijo informacije. Za one člane, ki pa med tednom nimajo prilike, da bi se oglasili v naši pisarni, je pa naš delovodja tudi ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure na razpolago. Prilike je torej na vsak način zadosti za člane, kakor tudi za tiste, ki žele pristopiti v naše vrste.

Omeniti moramo pa, da nekateri delavci v času, ko so zaposleni niti malo ne pomislijo, da imajo dolžnosti do svoje strokovne organizacije, ter enostavno ne plačajo članarine. Šele ko se mu godi krivica, ali če je odpuščen iz službe, ve kje je pisarna naše organizacije. Takrat ko mu takorekoč že voda v grlo teče in ko si sam ne more več pomagati, se spomni na organizacijo, ki bi mu naj priskočila na pomoč. Hvala Bogu takih nezavetnih članov v naši podružnici sicer ni veliko, vendar smo mnenja, da bi ne smel biti v bodoče niti eden član, ki bi poznal organizacijo le takrat, kadar bi jo rabil. Zato polagamo na srce vsemu članstvu, naj se drži pravila, da kdor ne seje, tudi ne bo imel kaj žeti.

Delavci in delavke, naše vrste se stalno večajo, vendar je še dosti delavstva, ki stoji ob strani in čaka, da bodo prišle dobrote same od sebe. Ker pa dobrote same od sebe nočejo priti, zato se moremo strniti vsi v edino slovensko katoliško organizacijo Zveze združenih delavcev, kajti le ona je res edino prava slovenska delavska organizacija, katera se bori in se bo še naprej borila za dobrobit delavskega stanu.

Domače novice

VAŽNA IZJAVA DR. KOROŠČA

Italijanski list »Popolo d' Italia« je prinesel izjavo, ki jo je dopisniku tega lista v Belgradu dal prosvetni minister g. dr. Anton Korošec. V tej izjavi je dr. Korošec naglasil, da so kulturni in drugi stiki med Italijo in Nemčijo na eni ter Jugoslavijo na drugi strani dobri. Na vprašanje, kako dr. Korošec sodi o razmerah na Balkanu in v Podonavju, je odgovoril, da narodi Balkana in Podonavja žive med seboj v miru in prijateljstvu. Če se to razmerje ohrani, se nam ni batj nobenih sporov ter se bodo vsa nerešena vprašanja lahko sporazumno reševala. Na vprašanje, kako dr. Korošec sodi o napovedanih socialnih reformah in o boju zoper masone, ali bo tudi prosvetni resor v tem sodeloval, je dr. Korošec odgovoril, da ni prišel za prosvetnega ministra le zato, da bi nastavljal in prestavljal učitelje in profesorje. Dejal je, da je njegovo načelno stališče znano ter da bo na podlagi tega storil vse, kar je v korist domovine in dinastije. Nato je na vprašanje glede kulturnih stikov z Italijo odvrnil, da je za take vezi stotine načinov, da je treba poznati jezik za poglabitev kulturnih vezi z Italijo in da je za to potrebno tudi prijateljstvo med italijanskim narodom in Jugoslavlani.

POGAJANJA ZA ITALIJANSKI BOMBAŽ

Na Bledu se je začela konferenca med predstavniki naše tekstilne industrije in predstavniki italijanskih bombažnih predilnic, na kateri naj se določi cena, po kateri nam bodo italijanske predilnice dobavljale prejo. Pri trgovskih pogajanjih z Italijo je bilo določeno, da nam bo Italija dobavila 4000 ton bombažne preje in 4000 ton bombažne preje, pomešane s celulozno volno. Zdaj gre za to, da se določi cena za to prejo.

Pri pogajanjih so navzoči predstavniki tekstilne industrije iz Beograda, Zagreba in iz Slovenije. Slovenski delegati so Fra-

(Nadaljev s 3. str.!)

be posredovati pri iskanju viničarskih služb, za kar ima po svojih pravih pravicah in tudi dolžnost. Obstoja pa tudi za to čim dalje večja potreba, ker se vedno češče dogaja, da je ponekod veliko pomanjkanje viničarskih služb, drugod pa viničarjev in viničarskih delavcev. Kakor pa smo zgoraj navedli, bomo posredovali le za naše redne člane in pa sposobne ter le poštene viničarje, kakor iste tudi priporočali le pravicoljubnim vinogradnikom, za katere nam je bolj znano, da gledajo v viničarju tudi človeka, ne samo delovni stroj. Viničarji člani se morejo oglasiti pri odborih naših podružnic ali pa tudi naravnost na naslov: »Strokovna zveza viničarjev« v Ljutomeru. Za odgovor je priložiti 3 dinarje v znakmah.

njo Sirc in Maksim Horvitz iz Kranja in Edvard Ivančič iz Maribora. Poleg tega so na konferenci tudi zastopniki Centrale industrijskih korporacij ter zvez industrijev iz Zagreba in Ljubljane. Zvezo predilnic pa zastopa generalni tajnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič. — Pričakujejo, da bo prisel na konferenco ravnatelj direktije za zunanjo trgovino dr. Bičanič, medtem ko je na Bledu že navzoč načelnik oddelka za uvoz pri direktiji za zunanjo trgovino dr. Krešimir Kristič.

Kakor je bilo pričakovati, so pogajanja zelo težavna, ker zahtevajo italijanske predilnice izredno visoke cene. Že pri svoji ječajni pogajanjih v Milanu je bila cena čisti bombažni preji povišana na 18 lir za kg, sedaj pa zahtevajo italijanske predilnice za čisto prejo 28 lir franko meja, to je okrog 64 din (s stroški bi se cena povišala na 29 lir), za prejo mešano s 25% celulozne volne pa zahtevajo italijanske predilnice 25.20 lire. Cena za italijansko prejo bi bila za skoro 100% višja nego znaša prodajna cena na bombažno prejo v naši državi, ki jo je določil urad za kontrolo cen v višini 33.50 din. Italijanske predilnice utemeljujejo svojo zahtevo s tem, da velja ista cena tudi za italijansko industrijo. Samo razlika med ceno na domačem trgu in ceno, ki jo zahtevajo italijanske predilnice, bi znašala pri pogodbenem kontingentu okrog 240 milijonov dinarjev.

Kakor nam poročajo iz Bleda, se naša delegacija sklicuje na to, da znaša cena na svetovnem trgu le 15 lir. Četudi bi italijanske predilnice pristale na nižjo ceno, je računati s tem, da bo italijanska preja mnogo dražja v primeri z domačo glede na maksimirano ceno.

GLEDE RAZDELITVE OSREDNJEGA URADA ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU (SUZOR)

se gospodje še vedno in neprenehoma posvetujejo in sejejo. Ta zadeva se vleče kakor jara kača brez konca in kraja. Slovenska Delavska zbornica je predložila svoj načrt glede ureditve; ustanove naj se trije samostojni uradi v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu. Drugi načrt pa je podal g. Avsenek, ki predlaga, naj bi vsak okrožni urad, ki šteje več ko 100.000 zavarovanih članov, postal samostojen osrednji urad za vse panoge, bolniško, nezgodno in starostno. Generalni ravnatelj SUZOR-ja g. Marjašič pa predlaga, naj bi postali okrožni uradi samostojni le glede bolniškega zavarovanja, glede drugega pa naj bi ostal SUZOR kakor doslej. To pa je toliko kakor nič, ker bolniška panoga, ki živi le iz rok v usta, od danes na jutri, nima tedaj nobenega denarja, ta naj bi bila samostojna, drugo pa, kjer gre za milijone delavskega denarja, pa naj bi bilo še vedno centralizirano. To pa nikakor ne gre. Medtem pa SUZOR v Zagrebu

pod vodstvom neodgovornega komisarja dela po svoje. Celo hrvatski listi in hrvatsko delavstvo napada tako gospodarstvo. Še bolj pa smo prizadeti mi Slovenci, ki ne bomo več trpeli, da bi neodgovoren komisar po svoje gospodaril z denarjem, ki je vmes tudi nekaj milijonov denarja slovenskih delavcev. Pozivljemo osrednjo vlado v Belgradu, najstori konec takemu gospodarstvu ter naj vprašanje Središnjega urada za zavarovanje delavcev čimprej reši!

NOTRANJI MINISTER DR. MIHALDŽIČ JE ODPSTOPILO

Zadeve notranjega ministrstva bo začasno vodil sam predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič. Listi se precej pečajo s tem dogodkom ter pravijo, da bo sledilo še nekaj sprememb v osehah. Sicer pa — pravijo listi — so zdaj glavna stvar napovedane socialne in finančne reforme, ki

pa so menda nekako v zvezi z osebnimi spremembami.

SEJA LJUBLJANSKEGA OBC. SVETA

Ljubljanski občinski svet je imel dne 11. julija svojo sejo, na kateri je bilo med drugim sklenjeno, da bo Ljubljana spet letos dobila nove važne pridobitve. Zidati bodo začeli nove tržnice, začeli bodo graditi nove delavske naselbine, kjer bodo delavci imeli poceni nova stanovanja, zgradili bodo čez Gruberjev prekop potrební most, kanalizirali bodo poleg Trnovega tudi Tiševo cesto, pripravljajo se načrti za novo mestno hiralnico na Bokalcah, v Koleziji dobimo novo ljudsko kopališče, tlakovani bosta Dunajska in Zaloška cesta itd. V ta namen je občina dobila potrebna posojila. Zlasti važno je poglavje delavskih hišic. V tem pogledu je treba omeniti, naj bi tudi država in druge oblasti začele posnemati Ljubljano.

Svet v frontah

NEMČIJA — ANGLIJA

Povsod se pripravljajo na glavni spopad te vojne — na vojskovanje z Anglijo. Nemški tisk stalno poroča, kako uspešno krožijo okoli angleških otokov nemške podmornice in kako začno proti Angliji s poskusi, ki naj Anglijo zapro za ves promet. Prav te dni je nemško poveljstvo objavilo številke o tem, koliko angleškega tovora so potopile dosedaj nemške podmornice ali pa nemška letala nad Roka-vom. Nemško poveljstvo pravi, da je bilo dosedaj potopljenega nad 4 milijone ton angleškega tovora.

Letalski boji nad Anglijo postajajo iz dneva v dan hujši. Angleška letala opravljajo svoje poletne nad Nemčijo, v zadnjem času še posebej nad Nizozemsko in severno Francijo. Pri tem skušajo angleški letalci zadeti predvsem skladišča bencina, važna križišča in letalske tovarne.

Nemška letala pa skušajo sedaj doseči tale uspeh: izvajati skupinske napade nad Anglijo z vezanimi poleti iz Belgije in severne Francije ter iz Norveške. Ti napadi bi bili zmerom bolj pogosti, tako da bi čimbolj izčrpavala angleško obrambno letalstvo in protiletalsko topništvo. Počasi bi se tako mogoče doseglo, da bi v nebu nad Anglijo končno stalno krožila nemška letala...

FRANCIJA — ANGLIJA

Na morju ima angleško brodovje dve nalogi. Prva obstoja v tem, da v Sredozemlju drži ravnotežje vsemu delovanju italijanske mornarice, druga pa je še zmerom v tem, da polovi vse francoske vojne ladje, ki so hotele nazaj v kakšno varno francosko pristanišče.

V tem zasledovanju francoske mornarice je bila prva huda bitka pri Oranu, kjer je padlo 1300 francoskih mornarjev. Poškodovane so bile največje enote francoskega brodovja in onesposobljene za boj. Prejšnji teden pa se je nastopanje proti francoski mornarici nadaljevalo in je dne 9. julija oddelek angleške mornarice napadel največjo francosko bojno ladjo »Richelieu« v Dakarju. Angleškim mornarjem se je posrečilo, da so pod bojno ladjo spravili podvodne mine, nato pa so bojno ladjo napadla še angleška letala. Ogromna 35.000 tonska bojna ladja se je z zadnjim delom v pristanišču potopila in je sploh nesposobna za vojskovanje ali pa za kakšno uporabo.

ITALIJA — ANGLIJA

Z italijansko mornarico je angleško brodovje imelo več spopadov; vendar odločitve ti spopadi še niso prinesli. Oba tabora poročata o izgubah, ki sta jih pri-zadejala nasprotniku.

V Afriki se vojskovanje tudi pospešuje. Tako poročajo, da bitka za Moialo ob abesinski meji traja dalje.

KONFERENCA V MONAKOVEM

Italijanski zunanji minister grof Ciano je v nedeljo, dne 7. julija dopotoval v Berlin, dan poprej pa se je tja vrnil s fronte kancler Hitler. Italijanski državnik je z vodjo rajha imel zelo dolg pogovor, takoj naslednji dan pa je grof Ciano odpotoval na zahodno bojišče, kjer si je ogledal glavne odseke na bojišču zadnjih šestih tednov.

Ko se je vračal, pa je bilo objavljeno, da sta na poti v Monakovo tudi madžarska državnik grofa Teleki in Czaki. Tako se je v Monakovem sešla konferenca pod Hitlerjevimi vodstvom in so se razgovorov udeležili Ciano, Ribbentrop, Teleki in Czaki. Po teh razgovorih je bilo objavljeno uradno poročilo, ki je velevalo, da so se vsi razgovori razvijali v starem duhu prijateljstva, ki veže vse te države. To uradno poročilo je bilo zelo skopo, zato so pa bili obširnejši komentarji, ki so bili objavljeni po teh razgovorih. Ti komentarji pa bi se mogli zajeti v naslednjem:

1. Po sovjetskem posegu na Besarabijo in Bukovino, bi mogla Madžarska pričakovati, da se bo začelo razkosavanje Rumunije; ker ima Madžarska velike zahteve na Rumuniji, bi morala vsekakor Madžarska dobiti nekaj delež.

2. Vse to bi se moglo zgoditi pa le tedaj, če bi tisti velesili, ki imata sedaj največ vpliva v Evropi, to sta Nemčija in Italija, hoteli, da se Rumunija razkosa in začenja deliti.

3. Ker bi to pomenilo velike motnje v Podonavju in na Balkanu, bi se po sodelovanju tretjih velesil lahko začel v tem delu Evrope bojni ples, ki bi odvrnil pozornost z glavnega bojišča, ki je na zahodu in v Afriki.

Če so te razlage pravilne, tedaj so v Monakovem svetovali Madžarom, da naj kar počakajo na mirovno konferenco, ki bo razčistila položaj v Evropi. Novi mir bo zgrajen na trdnih temeljih, zato bo popravlil krivice ne samo Madžarom, ampak vsem drugim, ki so mogli biti nezadovoljni.

MIR NA BALKANU

Vse zatrjuje, da bo ohranjen mir v Podonavju in na Balkanu. Toda tedaj, ko so se te novice najbolj širile, pa so Turčijo začele pretresati vznemirljive govornice o tem, da bo Sovjetska poslala Turčiji ultimatum in zahtevala, da naj ji Turčija odstopi Dardanele in Carigrad. Ko bi bila mogoče vojna proti Angliji na višku, pa bi se na vzhodu začel bojni ples med Turčijo in Sovjetijo.

V Ankari se je sestala turška narodna skupščina in glavni govor je imel predsednik turške vlade Saidam, ki je poudaril, da si Turčija ne želi od nikogar ničesar, da se pa tudi nikogar ne boji in da mirno čaka na vse, kar se lahko zgodi. Skupščina je tudi burno pozdravljala zunanjskega ministra Saradžogla, o katerem so se širile govornice, da bo moral odstopiti, ker bi se naj bil preveč zameril sovjetom. Nekako ob istem času pa je iz Moskve prišla izjava, v kateri sovjetska vlada zanika vse novice o tem, češ da bi bila nameravala poslati ultimatum Turčiji.

NOVA FRANCIJA

Poražena Francija gre hitro v smer novih oblik političnega življenja. Te dni je bil za državnega poglavarja postavljen maršal Petain, ki je imenoval še tudi novo vlado z Lavalom na čelu. Razni ljudje menijo, da se bo z novo ustavo v Franciji izločil iz državnega življenja predvsem pogubni vpliv, ki so ga na francosko narodno življenje v preteklih desetletjih imeli framasoni in drugi levičarji.

Prijavljanje delavskih zaslužkov pri OUZD v primeru skrčenja obrata

Zaradi pomanjkanja surovin so nekateri obrati skrčili svoje obratovanje za enega ali več dni v tednu tako, da so se povprečni zaslužki delavcev na ta način znižali. Ker delovno razmerje zaradi kratkodobnih prekinitev ne preneha, delodajalci ne morejo tako zaposlenih delavcev za vsak delovni dan posebej prijavljati in odjavljati, marveč je treba njih zmanjšani zaslužek prijavljati OUZD s »prijavnici« o spremembi zaradi uvrstitve v nižji mezdni razred. To velja za vse delavce, ki so plačani na akord ali od ure. »Prijavnice o spremembi« naj predlagajo delodajalci mesečno do vsakega 8. dne v mescu na temelju povprečnega zaslužka delavčevega iz preteklega meseca. Tako je delodajalcem olajšano prijavljanje, delavcem pa so obvarovane njihove pravice. Navodila za prijavljanje povprečnih mesečnih zaslužkov so objavljene v 4. številki lista »Delavsko zavarovanje«, ki ga izdaja OUZD v Ljubljani.